

Nro. 6.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Juliusnak 21-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

Belső Austriának mostani fő kormányozója *Ferdinánd* Würtembergi Hertzeg, a' Fels. udvari Kancelláriának hozzá küldött parantsolatja szerint, mind a' *Velentzei Istriába*, mind *Dalmatziába*, mellynek a' *Velentzében* történt revolutióban való részesülésre nagy hajlandósága vala, egynéhány 1000 embert küldött. *Rukavina* és *Lussignan* Cs. K. Generálisok vezérlések alatt, a' kik, a' miképpen az ez előtt költ leveleinkben is említettük, igen szerentsések vóltak a' *Vel. Dalmatziai* szigeteknek elfoglaltatásokban. — Gr. *Meerfeld* Generális, a' *Velentzei* Respublikánál vólt Cs. K. követ

Houmburg és *Marquis Gallo* Nápolyi Kir. követ Jul. 5-ik napján *Görtzbe* mentek, 's mindjárt más nap *Udinebe* utaztak, a' hová *Bonaparte* és *Clarke* Frantzia Generálisok, és más nevezetes személyek is várattattak.

A' *Freyburgi* szabad seregnek azon különös nagy hivséget, és álhatalós szeretét, melyet ennekelötte is ugyan, de kiváltképen az el múlt 1796-ik esztendőben Julius 7-ik napján az ellenséggel való tsatazásban ki-nyilatkoztatott, azzal kívánta Ő Felsége meg jutalmaztatni, hogy annak egy arany érdem pénzt ajándékozott, olly kegyelmes engedelemmel, hogy azt a' maga zászlójára függeszthesse. Ennekfelette azt is kegyelmesen meg-engedte Ő Felsége, hogy azon szabad sereg továbbá is fenn álhasson, minden innep napokon maga forma ruháját viselhesse, hogy tisztjeik magok rangjokat megtarthassák, es hogy minden esztendőben meg innepelhessék Juliusnak 7-ik napját.

A' *Wieden* nevű *Bétsi* külső városban lévő *Paulanus* szerzetes Rendnek klastroma, az a' mellett lévő kertel egyetemben 6000 negyszegű ölet foglal magában. Az ott lakott *Sz. Atyák* más klastromokban küldetvén, az övéknek a' helye fel fog osztattatni, és minden öl földje 19 forinton el-adattatni. A' kert helyén három úttza, egy szökő kút, és egy normális iskola fognak építettetni.

Hadi Környüülállások.

Minekutánna a' Fels. Császár officialis jelentést tétetett volna arról a' *Regensburgi* Imperialis Diétának, hogy a' Frantzia Respublikával Aprilis hólnapban kötött békességnek praeliminaris tzikelyeiben a' Német Birodalom egézsége is megállitatott volna, egy parantsolatot adott ki Jun. 28-ikan a' Palatinatusi Val. Fejedelem a' *Manheimi* kormányfőzék által, hogy a' *Rénuson* túl fekvő tartománybeli tiszviselők úgy intézzék a' ma-

gok dolgaikat, hogy ennekutánna semmi contributióval, és requisitióval ne terhellyék a' Frantziák a' föld népet, következésképen pénz nélkül semmit ne adjanak a' Frantzia seregek számára.

A' *Hoche* fő vezér kórmánya alatt lévő Frantzia ármádia, melly a' *Rénus* jobb partya és a' demarcationalis linea közt, *Düsseldorftól* fogva a' *Nidda* folyó vizeig fekvő földön táborozik, 4 divisióból áll, és 50000 gyalog, és 10000 lovas emberre tétetik a' száma, ide nem számlálván az ártilléristákat. Az első divisiót, mellyből vagyon az avantgarde, az az, elő menő sereg is, Generál *Lefevre* vezérli, és a' *Niddai* lineán tanyázik *Höchsttől* fogva *Wildstadtig*. — A' 2-ik és 3-ik divisiók *Lemoine* és *Grenier* Generálisok kórmányok alatt a' *Nidda* és *Láhnus* folyó vizek közt lévő földet ülték-meg. — Az elsőbnek *Wetzlarban*, az utólsóbbnak *Weilburgban* vagyon hadi fő kvártély. — A' 4-ik divisió *Championet* vezérlése alatt, *Assenhejmtől* fogva *Laubachig* nyúlik-ki. — Egy 5000 emberből álló corpus *Moguntziával* által ellenben *Kasszel* előtt tanyázik, épen annyi táborozik *Ehrenbreitstein* környékein is. Ezen ármádiának Generálstábja *Giefzenben*, a' hadi Commissariatusa pedig *Montabauerben*, és *Neuviedben* vagynak.

A' Cs. Kir. seregek *Károly* Fő Hertzeg kórmánya alatt még most is előbbi helyeiken fekszenek, nem is fognak onnan addig ki-mozdúlni, mig a' Német Birodalomnak dolga is el nem válik. — A' Prussziai hadi nép is, nem hogy fogyna, sőt inkább szaporodik Német Országnek északi részében, azon okból, hogy a' demarcationalis lineának jussai serthetetlenül meg-maradjanak, a' mint elő adatik.

A' *Basileában* lévő Frantzia fő hadi Commissarius azt hirdettette ki Jul. 2-ik napján, hogy a' Fels. Austriai Ház és Frantzia Respublika közt szerzett praeliminaris békességben az is meglégyen határoztatva, hogy mind a' két részről haza

botsátattassanak a' hadi fogságba esett katonák, sem egy, sem más rész semmi pótolást nem kívánván egymástól. Melly hirdetménynek igazságos vóltát elegendőképen bizonyittyák a' fogoly katonáknak oda 's ide való marsirozások. — A' Frantzia ármádiák újonnan fognak organisaltatni. A' szolgálatra alkalmatlanok, és azok, a' kik a' mértéket meg nem ütik, még a' szabad seregektől is el-botsáttatnak; ellenben az alkalmatosoknak 8 esztendeig való szolgálatra kell magokat lekötelezni. Hasonló reformatió fogja a' hadi tiszteket érdeklenni. Egy szóval, minden rendelésekből a' tettzik ki, hogy a' Frantzia ármádia épen azon lábra fog állittatni, a' mellyen vólt a' revolutiónak ki-ütése előtt.

A' *Velentzei Dalmatziában*, részünkről meglehetősen folynak a' dolgok, hanem a' *Triesti* leg újabb levelek szerént, némelly helységek még most is nyakaskodnak, és még most is hajlandóbbaknak lenni láttatnak a' *Velentzei* revolutióban való részesülésre, mint a' két fejű sas szárnyainak árnyékában való tsendes nyugodalomra. De ezeknek a' számát sokkal felül múlja azoknak a' jó szivű és tsendességet szerető *Dalmatáknak* a' száma, a' kik örömmel és tapsolással fogadják a' közikbe ment Cs. K. seregeket. Midön hallották vólna Gr. *Klenau* Generál Majórnak hozzájuk való közelgetését, magok ki-mentek eleibe, magok könyörgöttek a' Császári Kir. Felség védelmezéséért, és térden álva kötelezték magokat arra, hogy ők mindenkor, és minden esetekben hiv jobbágyai lésznek a' Fels. Austriai Háznak. Szinte ugyan vetelkedtek egymással azon hajót, a' mellyen a' nevezett Generális ül vala, a' meghatározott helyre húzni, 's gyakorta illy öröm kiáltással töltötték bé a' levegőt: *Éllyen II. Ferentz Császár!* Midön a' szárazra ki-szállott vólna Gr. *Klenau* Generális, tsupportosan állottak körülötte a' lakosok, a' kiket ő azzal biztatott, hogy Császár Ő Felsége, valamint több Statusaiban, úgy ottan is védelmezni fogja személyeket, vallásokat, ösi jussaikat

és örökségeiket; melly édesded biztatásai által meg meg annyi öröm származott a' szegény *Dalmatákban*, a' kik a' *Velentzei* revolúciónak kezdetétől fogva azt sem tudtak jól urak légyenek e' vagy szolgák?

Olafz Ország.

A' *Cisalpinai* Respublika foederatiójának, és Constitutiója ki-hirdettetésének idejét Juliusnak 2-ik napjára halasztotta *Bonaparte* fő vezér. Adig is pedig előre ki-nevezte a' Directoriumnak tagjait, és a' Ministereket. Directorokká tette *Serbellonit* Majland; *Paradisit* Reggio; *Moscatit* Mantua; *Alessandrit* Bergamo részéről. — Az 5-diknek ki neveztetését továbbá halasztotta. — A' Directorium közönséges Titoknokjává *Lodiból* való *Sommariva* polgárt tette.

Ministerségre a' következőket nevezte ki, úgymint: 1) A' belső dolgokra ügyelő Ministerré *Villa* polgárt Majlandból; hadi Ministerré *Biraghit* Cremonából; a' külső dolgokra ügyelő Ministerré *Testit* Módenából; fő törvényes Ministerré *Luosit* Mirandolából; Finantzialis Ministerré *Riccit* Módenából; Policia Ministerré *Porrót* Majlandból; Status Követévé *Reziat* Comeból, a' ki ennelötte Professzori hivatalt viselt *Cremonában*.

Rövid idő múltán, a' mint *Majlandból* írják a' törvénytévő Tanátsoknak tagjait is ki fogja a' fent nevezett Generális nevezni. Az ifjú Tanáts 80, az öreg Tanáts 40 tagokból fog állani. — Az egész *Cisalpinai* Respublikát 8 osztályokra osztotta-fel, mellyeknek részei *Majland*, *Mantua*, *Módna*, *Reggio*, *Bergamo*, *Cremona* és *Brescia*. — *Bonónia*, *Ferrára* és *Romagna*'s talántán *Ankona*, *Urbino*, és *Peruggia* is s. a' t. a' *Velentzei* Respublikához fognak tsátoltatni. (A' *Frankfurti* újság levélből azt olvasuk, hogy mind *Velentze* városa, mind az ahoz tartozott tartományoknak jó darab része a' Majlandi Hertzegségért és A. Belgiumért a' Fels. Aus-

triai Háznak fognak adattatni). Hogy nem tsupa vélekedés, avagy költemény légyen ez a' dolog, onnan ki-tettzik, hogy *Velentze* várasa, a' múlt hólnapnak 19-ikén két deputatusokat küldvén *Bonóniába*, magát fraternizálni akarta az oda való municipalitással, és illyetén végzéseket hozott: 1) *Bedotti* és *Suzzi* polgárok, mint a' mi provisoria municipalitasunknak deputatusai mennyenek a' *Bonóniai*, *Ferrárai*, és *Rómaniai* kórmányszékekhez, és, ha lehet, fraternizalják azokkal magokat. 2) De nemtsak oda mennyenek, hanem másúva is mindenüvé, a' hol a' minket lelkesítő értelmeket, a' minket vezető virtusokat, és a' népeknek bóldogságát ki-terjeszthetik. Költ *Velentzében* Prairialnak 19 ik napján (Julius 7 ikén) az Olasz Ország Szabadtságnak 1-ső esztendejében. — *Tullier* Elöülö.

Mind ezen végzésnek mind annak, a' mellyben a' *Velentzei* municipalitás akként jelentette ki-magát, hogy a' több *Velentzei* Respublikához tartozott várasok felett, semmi előséget nem kíván magának tulajdonítani, óhajtott következései vóltanak, és azt lehet a' *Cispadanai* Respublika centralis kórmányszékjének ki-adott hirdetményéből észre venni, hogy azon egyesüléshez nagy hajlandósága vólt. Következésképen tapasztalván a' *Cispadanai* Respublika azt, hogy *Bonaparte* fő vezér nem foglalta légyen az ő tartományaikat a' *Cisalpinai* Respublika demarcationalis lineája közzé, minden akadályokat, a' mellyek a' *Velentzei* Respublikával való egyesülésében akadályára lehetnének, el-fogja háritani.

A' *Velentzei* municipalitás hosszas tanátskozáσαι, és vetélkedései után el-törlötte az oda való prokátoroknak számos gyülekezését, a' kik igen fényes figurával éltenek, de sok rosszat is miveltenek ennekelötte.

Bonaparte fő vezér két értelmes és derék hajós tisztet küldött a' *Velentzei* tengeri erőnek organizatiójára, a' kiket *Baragvey d' Hilliers* Frantzia

Generális Juniusnak 28-ik napján mutatott bé az oda való municipalitásnak, és arra kérte a' nevezett fő vezér parantsolatjából, hogy minél előbb készítsenek ki egy gesvadert, az az, kis flottát. Erre a' municipalitás tagjai közül egyik azt mondotta, hogy *Dalmatzia* és *Istria* birtoka nélkül lehetetlen léfzen nékiek *Bonaparte* kívánságát telylyesíteni: arra való nézve egész tisztelettel kérik, hogy azon tartományoknak birtokában őket tovább is meg-hagyni, védelmezni, és segiteni ne terheltesse.

Két biztosokat akart a' *Velentzei* municipalitás a' *Párisi* Directoriumhoz küldeni, olly feltétellel, hogy azon város a' *Cisalpinai* Respublikával öfzve kaptassék, a' kik midön jelentést tettek vólna az eránt *Bonaparte* fő vezérnek, rövideden azt felelte nékiek, hogy mivel már mindenek reguláztattak, a' mellyek *Velentze* városát, 's ennek tartományait érdeklik, minden háfzon nélkül való lenne *Párisba* való utazások.

A' *Lombardiai*, avagy inkább *Cisalpinai* Respublikának szabadsága és mástól való nem függése Jul. 2-ik napján hirdettetett ki *Majland* városának Lazaret nevű nagy és tágas piatzán, melly ezen történet emlékezetének fenn tartására nézve, ennekutánna Foederatio mezőnek fog hivattatni. Azok, a' kik a' democratiába helyheztetik a' magok politikai bődogságokat, rendkívül való örömet mutattak ezen a' napon; ellenben azok, a' kik a' monarchiát minden másféle igazgatás formájánál jobbnak tartják; külsőképen mutattak ugyan valami kevés örömet, de belől sirt benne a' lélek, előre képzelvén azon nagy változásokat, a' mellyeket a' democratismus szülni szokott.

A' *Génuai* új municipalitás, Jul. 14-ik napján fogott maga hivataljának folytatásához. Az új Constitutionnak elkészítésére Junius 20-ikán neveztetett ki egy Commissió. — Ugyan ottan újobban fel fog állittatni az úgy nevezett *Liguri* legió, mellynek fel-fegyverkeztetésére minden polgár

tartozik a' maga szükségtelen fegyverét által adni. Jun. 16 ik napján jelent meg leg elsőben a' *Doge polgár Praesidens* a' maga mostani tzimmerével, a' fejér és verestarka övedzővel közönséges helyen. A' több *Dogét* illető tzimerek rész szerént közönséges helyen áldoztattak fel *Vulcanus* istennek, rész szerént a' fő templomba tétettek.

A' Sz. Pápa még most is erőtlen állapotban vagyon, de azért még is szüntelen foglalatoskodik Ministereivel, és gyakorta audientiát ad azoknak, a' kik vele különösen beszélni kívánnak. — *Colli Cs. K. Feldmarsal Lajtinánt* Jun. 18 ikán bútsúzott el Ő Szentségétől, és mindjárt más nap *Nápolyba* utazott *Klementina* Fő Hertzeg Asszony tiszteletére, a' ki Jun. 18 ikán érkezett meg *Manfredoniába*. Mivel *Bonaparte* fő vezér panasz tett Ő Szentsége ellen a' *Párisi* Directorium előtt azért, hogy a' vele tett békességben meg határozott szám felett való katonaságot hagyott maga szolgálatjában, *Gr. Corirosit* olly véggel küldötte hozzá *Majlandba*, 's onnan *Párisba*, hogy 8000 embert tartsa maga zsoldjába a' belső tsendességnek fenn tartása végett. — Egyfzersmind azt terjeszti a' Directorium eleibe, hogy azon gyémánt köveket a' mellyeket a' reá vettetett *Contributió* fejében adni akar, nagyobb summa pénzben vegye el, mint el venni ekarta.

Génuában egy pásztori levelet adott ki az oda való Érsek, mellyben arra inti a' föld népét, hogy illendő engedelmességgel és tisztelettel legyen az új *Constitutió*, és kórmányszék eránt.

A' *Velentzei* Bankó, mellynél gazdagabb Európában nem vólt, bankrotirozott, melly történet által sok gazdag emberek, a' kiknek töke pénzeik ottan vólt, szegénységre jutottak. — A' *St. Marinói* 12 ed rétű kis Köz-Társaságot is bévette a' democratismust, és, a' mint a' *Bétsi* udvari Diárium elő adja, minden rendbeli külömbséget el-törölte.

Frantzia Respublika.

Az 500-ak Tanácsának Jun. 28 ik napján tartott gyűlésében 110 közönség instált azért, hogy ő nékiek szabadon lehessen a' Catholica vallást gyakorlani, emigrált papjaikat vissza hívni, 's templomokat építeni. — *Párisban* is két szakasz kért szabadságot templom építésre. — *Dümolárd* erre azt mondotta, hogyha azon 15 templomok, a' mellyek minden vallásbeli külömbség nélkül engedtetek a' Párisiaknak, elegendők nem vólnanak, vagy vegyenek, vagy bérbe fogadjanak a' templomokat kívánó közönségek. — Instantziájokat a' vallás dolgaira ügyelő Commissióhoz utasította az ifjú Tanács.

Más közönségek ismét azt kívánnyák, hogy az ő töllök erőszakosan el vétetett templomok, mint az ő valóságos tulajdonok, minden pénz nélkül adattassanak nékiek vissza, az azokhoz tartozó parochialis házakkal és jószágokkal együtt. Sok közönségek azt sem várják el, hogy a' polgári hitnek le nem tétele miatt tömlötzőkre hányatott papjaikat szabadon bocsássa a' kórmányozó szék, magok ki-nyittyák a' fog házakat 's ki-vezetik azokból papjaikat. — Más osztályokban tsendesen várják a' lakosok az 500 ból álló Tanácsnak ezen tárgy eránt ki adatandó végzését. A' vallás dolgára ügyelő Commissiónak egy nevezetes tagja *Dübruel*, a' többek közt így szólott a' maga hivatalbeli jelentésében: „Frantzia Országban, *úgymond*, egy Istent hisznek, hogyha Isten van, vallásnak is kell lenni, a' vallás isteni tisztelet nélkül nem lehet, azt pedig képzelnem sem lehet papok nélkül. — A' Constitutió az isteni szolgálatnak szabadságát kívánnyá; következésképen köteles a' Status a' Catholicus papoknak védelmezésekre, 's bátorságoknak fenn tartására; és így szükség lészzen egy olly vallásbeli alkotmányt tsinálni, melly a' közönséges tsendességgel és bátorsággal meg egyyezzék 's. a' t.”

Leg közelebb a' *Belgiomban* lévő nemzeti jószágokról vólt az 500-ak gyűléseben emlékezet. Néhány nemzeti képviselők azt javasolták, hogy minél hamarább el-kellene azokat adni, és az azokból be-menendő pénzt a' Respublika külömb-külobmféle szükségeinek ki-pótolására fordítani. Ellenben az azon Tanátsban ülő Belgiumi nemzeti képviselők (már most 9 osztályra vagon az *A. Belgium* fel-osztattatva, és azok is hasonlóképen nemzeti képviselőket küldöttek a' *Párisi* Tanátsok gyülekezetébe), nevezetessen a' *Brüsszelből* való *Betz* igen károsnak itilték azon drága jószágoknak tsekély pénzen való el-sikkasztatását, jobb lévén azoknak el-adattatását kedvezőbb időkre halasztani 's. a' t.

Emery nemzeti képviselő más, ennél sokkal kedvetlenebb tárgyat görditet az ifjú Tanáts eleibe, a' Jun. 30-ikán tartatott gyűlésben. — A' mi Constitutiónk szerént, úgymond ő, minden vétkek tsak személybeliek, t. i. tsak azoknak tulajdonítatnak, a' kik vétkeznek. Mi pedig eleitől fogva megsértettük ezen természeti igazsággal meg-egyező törvényt, a' mennyiben az emigransokat nemtsak magokat, hanem az ő rokonjaikat is megfosztottuk örökségeiktől, 's azokat másoknak pénzért el-adtuk. Mi tehát Constitutiónk fundamentomos törvénye ellen az emigransokban rokonjaikat is meg-büntetjük, a' kik a' természeti igazságnak változhatatlan törvényei szerént, nem vólnának kötelesek honnyaikból ki-költözött attyokfiaiért lakolni. Ahozképest azt kívánom, hogy a' még el nem adattatott jószágok adattassanak az emigransok rokonjaiknak vissza. Erről is semmit nem végzett a' Tanáts, hanem tsak azt rendelte, hogy *Emery* polgárnak a' projectuma tétettség nyomtatás által közönségessé.

Néhány *Párisi* szemesebb politicusok úgy vélekednek, hogy ha azon instructiótól el nem távozik a' Directorium, a' mellyet a' *Rysseli* Congressusba küldetett biztosoknak adott, lehetlen

lészzen az Angliával való békességnek el-készülni, hanem hogy a' Frantzia tengeri erőnek maradványait is kotzkára akarja vetni.

Egy új *Klub* támadott nem régiben *Párisban*, a' mellyet minden úton módon, kissebbiteni, kívánnak a' másképen gondolkodo emberek. A' mint a' *Moniteur* nevű *Párisi* újság levélnek írója meg-jegyzi, ezen új *Klubnak*, avagy *Társaságnak* tagjai a' leg jobb barátjai a' *Constitutió*nak, a' *szabatságnak*, a' *tudományoknak*, és a' *szép mesterségeknek*, a' kiknek egybe gyűlléseik inkább barátságos együtt való beszélgetésekben, mind tanátskozásokban állanak.

Továbbá, azt állatja a' *Párisi Moniteur*, hogy ezen *Constitutionalis Klub* el-kerülhetetlenül szükséges légyen a' *Royalismus Goliati* előmenetelének meg-akadályoztatására, és a' *Clichy Klubnak* ellenébe tétetett, a' mellynek tagjai tellyes erővel azon iparkodnak, hogy a' *Revolutió*nak om-ladványaira a' *Királyi thronust* fel-épithessék. — A' kik mostan is el-tökélették magokban, hogy az ifjú *Tanátsnak* két utolsó harmadját egészlen, és az első harmadjából is 20-at a' más világra küldjék. —

A' fellyebb említett *Constitutionalis Klubnak* *Pichegrü* és *Montesquieu* ugyan nem tagjai, a' mint sokan hirdették, de azok *Merlin* *Minister*, *Talairand-Perigord*, *Sieyes*, és többen illyenek. Gyűlléseiket a' *Montmorency* nevű palotában szokták tartani, és az isteni tiszteletről, a' *Respublika* *finantziájáról* avagy *jövedelmeiről*, *ármádiáról*, azon *jussoknak* fenn tartasáról, a' mellyeket a' *Constitutió* a' *Directoriumnak* engedett, beszélgetni. Mindenféle újság leveleket, *Zsurnalokat*, *játékokat*, lehet ezen *Klubban* találni.

Ritka, ha a' *Párisi Ministeriumban* változás nem lészzen, *Barthelemy* és *Barrás* *Directorok* nem sürgetik ugyan, de javasollyák a' köz bódogságra nézve, és a' mint hirlelik a' külső dolgokra

ügyelő *Minister Lacroix* lépzen az első, a' ki eddig viselt hivatalját le-fogja tenni, önként e' vagy kénstelenségből? erre egyenesen felelni nem tud a' Kurir.

Helvétziai Respublika.

Ezen ennekelötte nyugodalmas Köz-Társaságban, naponként, mind jobban jobban nevedik a' béketelenség, és igen közelit a' revolúcióhoz. — *Waadtlandiában, Valesiában, a' Tigurumi's* több Kantonokban ismét beszélgetnek a' reformációról és revolúcióról. — *Valesiában* még most csak azt kívánnyák a' mértékletesebb indulatú lakosok, hogy ö nékiek is szabad légyen nemzeti képviselőket küldeni a' *Bernai* kormányszékhez, vagy ha ezt meg nem lehetne engedni, állitassanak lábra előbbi előjáróik, és újobban erőssítettessenek meg azon privilegiumaik, a' mellyekkel birtanak akkor, a' midön hazájok *Szabaudiától* el-szakadott vólna. — Sokan találkoznak a' *Bernai* Tanáts közt olyanok, a' kik hajlandóságot mutatnak kéréseiknek tellyesítésére, de többen olyanok, a' kik az előbbi szolgálat terhe alatt kívánnyák őket megtartani. Melly ha úgy találna tovább is lenni, lehetetlen vólna a' titkos béketelenséget úgy meg-fojtani, hogy annak tüze előbb vagy később ki ne ütné magát, a' mint ezt világosan hirdetik a' *Basileai* levelek.

A' *Grisoni* Respublikának jobbágyai a' *Valtelinusok* pártot ütvén uraik ellen, Jun. 18-ikán közönséges gyűllést tartottak, magokat szabad republikánusokká tették, magok közül új tisztviselőket választottak, és egy közönséges titoknokot neveztek ki. De már annakelőtte is világosan kimondottak *Grisoni* tisztviselőiknek, hogy takarodjanak ki-közülök, semmi szükség nem lévén reájok. Akármint kérték 's intették őket a' *Grisoni* Respublikának előjárói, le nem tsendesithették fel-háborodott heves indulatjokat. Sőt a' *Helvétziai* szövetséges Kantonoknak hozzájuk küldött

intő levelekre is azt válaszolták, hogy ők készebbek lesznek mind egy lábbig meghalni, mint előbbi szolgai állapotban élni, és ha talán fegyver által kényszerítetténeek arra, akkor a' *Cisalpinai* Respublikához fogják magokat kaptcsolni. — Első gyűlések után mingyárt deputatusokat küldöttek mind a' *Majlandusokhoz*, a' kikkel magokat fraternizálni akarják, mind *Bonaparte* fő vezérhez, hogy nékie jelentést tegyenek magok tselekedeteikről. — Új Constitutiójoknak, mellynek kikészítéséhez már hozzá is fogtak, fundamentom kövül tették az emberiségnek jussait. (Ez a' *Velte-lini* tartomány, melly mintegy 16 négy szegű mélföldet foglal magában, a' múlt században is, u. m. 1620-ik esztendőben elszakadott a' *Grisoni* Respublikától, és azután 17 esztendő múltván tért, vissza előbbi engedelmességére).

A' *Sz. Galli* Apaturságnak fő városában *Sz. Galban* öszve gyült képviselőik a' *Tigurumi*, *Lucerni*, *Glarusi* és *Schveitzi*, vagy *Svitziai* Kantonnoknak úgy tapasztalták, hogy az ott történt zenebonának leg főbb oka vólt az *Abbás Hertzeg*, a' ki is azon tartománynak ösi privilegiumait, és a' maga jobbágyaival a' múlt 1796-ik esztendőben kötött meg-eggyezését tellyességgel meg nem akarta esmérni, 's tartani. Ellenben a' nép azoknak szoros tellyesitetését, és azt is kívánnya, hogy a' *Hertzeg Abbásnak* egyik kedves tanátso-sa, mint azon egyenetlenségnek szerző oka, küldetessék el az udvartól.

Baselből írják Jul. 4-ik napján, hogy a' *Luganói* avagy *Luvisi* hólt tengeren való szabados hajókázás miatt a' *Helvétziai* Respublika és *Bonaparte* közt támadt villongas szép tsendesen elintéztetett, és hogy a' nevezett vezér a' hozzá küldetett *Helvétus* követeket igen nagy ember-séggel fogadta. Tehát ennekutánna szabad lészzen a' *Frantziáknak* a' *Luganói* hólt tengeren hajókazni, úgy mindazáltal, hogy semmi ágyús hajokkal ki ne szólhassanak a' *Helvétziai* földre.

Elegyes Dolgok.

A' Prussziai Silesiában minden szabadtságos katonák magok regementjeikhez menni parantsoltattak. — Az egész Prussziai ármádia új lábra állitatik a' jövő öfzön, és két gyalog, két hufzár, két dragonyos regementel, hét fuselier batallionnál, két kompania vadász sereggel, egy pattantyús batallionnál, egynéhány lovas ártillérie bateriával, és egynéhány várbeli ártillériás kompaniával fog szaporittatni. — Minden nap 20 mázsa levél küldettetik el a' Párisi postákról. — A' *Berlini* udvar és *Norimberga* várasa közt támadott pernek még most sints vége. Jul. 7. ik napján 1000 lovas és gyalog Prusszus katona bémenvén 2 ágyúval, és egy puskaporos szekérrel a' várasba, az ott lévő két kazármát el foglalta. — Az *Eichstaedti* Püspökség eránt hozatott Császári Conclusunak sem akar a' Brandenburgiai Ház engedelmeskedni. — Spanyol Országban nemtsak a' köz, hanem a' nagy rendű emberek közt is nagy béketelenség uralkodik. — Az *A. Belgiomnak* nagysága 469 négy szegű mélföldre, lakosainak száma 1 millió 900000-ne, esztendei jövedelme 6 millió forintra megyen. — *Majland* 152 négy szegű mélföldet, 110000 lakosokat foglal magában. *Mantua* 40 négy szegű mélföldre, lakossai 200000 emberre tétetnek: Ennek és *Majládnak* esztendei jövedelme 3 millióra betsültetik. — *Bonaparte* 13 millió liver kész pénzt küldött Olasz Országból a' nemzeti kasszába, a' melly summát a' contributiók által fatsartatta ki a' nép erszényéből.

Magyar Ország.

Vass Vármegyéből a' Reptze mellyékéről Julius havában. E' folyó hólnapnak 10. ike vólt az a' szereintsés fel derülés ezen környékre nézve, a' mellyen Ö Királyi Hertzegsége, Országunk kegyelmes Palatinatussa, a' Körmend vidékén és másutt is öfzve gyült Magyar Nemes Insurgens nép

megtekintésében és mustralásában tett fáradozásai után vissza térvén, Felséges Személyét Méltos. Szentgyörgyi *Horváth Sigmund* Udvari Tanácsos Úr Ő Nagysága honnyában, Reptze Sz. Györgyi mező városba meg alázni méltóztatott. A' melly alkalmatossággal az említett Méltos. Úr, a' ki, a' mint Ország szérént tudva vagyon, Kedves Hazánk bóldogsága, és Nemes Nemzetünk ditsősége öregbitése végett sok áldozatokat tészzen, most is semmit el nem múlatott azokból, a' mellyek Fels. Személyének illendő módon való el-fogadására tartoztak.

Ugyan is Ő Kir. Hertzegsége 10-ben dél után, mintegy 6 óra tájban, elsőben, az említett Mélt. Uraság *Hegyfalvi* ritka mesterséggel ki-ékesített kastélyában, muzsika pengések, és trombita harsogások közt, az ott öszve sereglett főbb renden lévő Urak által el-fogadtatván, minekutánna itten a' palotát és kertet szemesen meg szemlélte vólna, hasonló muzsika szó és *vivat* kiáltások közt Sz. György felé indúlt, a' kit is az említett főbb Rendek hofzias rendel követtek. — Szent Györgyre való bé érésekor az ágyúk és mozsarak ropogni kezdettek, és a' muzsika szerszámok pengettek, 's ezek közt a' nevezett mező város utzajába bé-érvén, a' környülállott népnek sokaságától számos *vivat* kiáltásokkal ismét fogadtatott, 's azok közt ment és szállott bé a' kastélyba is. — Innen kiment azon helyre, a' hol a' magasról le-folyó bornak tsatornái körül a' lakosok, és öszve sereglett köz nép négy rendbeli muzsika szerszámok vig zengeseik mellett vigadozván: *Éllyen a' Kir. Hertzeg és Nádorispányunk* kiáltásokkal tisztelték. Estére az udvari kert mesterséges világosításokkal vólt fel-ékesítettve, a' hol a' sorra el-rendelt számos Olaszfák közt midön Ő Kir. Hertzegsége sétálgatna, a' mesterségesen készült tűz meg-gyújtatott, és ha a' hirtelen érkezett fellegek tsatornáiból le-húllott esső gátot nem vetett vólna annak folytatásában, sokáig gyönyörködtethette vólna magát.

Innen fel-ment Ő Kir. Hertzegsége az említett Ūri Rendektől, és több N. Vármegyékbeli Insurgens nemes seregeknek ide gyűlt tisztjeitől kísértetvén, a' palotába, holott a' már gazdagon mind eledelekkel, mind ritka szépségű tiszta ezüst edényekkel meg rakatott, 's fel ékesítetett asztal készen várta Ő Kir. Hertzegségét, és a' jelenlévő Ūri vendégeket. A' vatsora végződése után ismét meg szállalt a' muzsika, mellynek kellemetes hangja mellett leg elsőben is Ő Kir. Hertzegsége kezdte el a' tántzot, és éjfél után 3 óráig vigán múlatta magát. — Ő Kir. Hertzegsége ezen szentsés alkalmatossággal az egész öszve gyűlt Ūri sereghez különös, és olly nagy kegyelmességgel viseltetett, hogy ezen napnak emlékezetét, méltán, még a' leg későbbi maradékjaik is ezen vidékbelieknek haládó szivvel fogják meg-tartani.

Sopronyból Juliusnak 1-ső napján. Az ide való Magy. Társaság, elztendőnként kettzer esni szokott inneplését most is meg-tartotta, úgymint az elsőt új elztendő napján, a' másodikat most Juniusnak 29-ikén. Ezen alkalmatossággal egyszer mind el bútsúztak némelly Uraságok jelenlétében két Társak, úgymint *Fodor Károly* és *Halász Sámuel*, az elsőbb a' *Jótéteményről*, az utolsóbb a' *Magy. nyelvről* mondottak magy. beszédet. Ezeken kívül két Társak óráltak, t. i. *Sikos István* a' baratságról kötött beszédben, ki egyszer mind a' két bútsúzóknak is felelt. *Hujber Pál* a' jövőendő békességnek tapsolt ugyan kötött beszédben; *Tulok Sámuel* a' baratságról; *Illyés Mihály* pedig az ifjúság meg-betsülhetetlen koráról mondottak.

* * *

Mélt. *Darabant Ignátz* N. Váradi egyesült Görög Püspök Ūr Ő Nagyságát, a' Fels. uralkodó Házhoz, és a' Magy. Hazához való sok és tündöklő érdemeire nézve, minden taksa fizetés nélkül belső Status Tanátsossá tenni méltóztatott Kegyelmes Királyunk.